

Podružnica Postojinska predlaga, naj se priredi zopet letos prodaja plemenske govedi v Postojini, in sicer naj se nakupi več junic, nego bikov. Poročevalec Pirc opomni, da se kraji vrste, letos je na vrsti Ljubljana, potem pride kraj, ki se ima še določiti, na Dolenjskem, in za njim pride Postojina.

Podružnica Ribniška predlaga, naj občni zbor sklene, da se podpore prosi države in deželnega zbora, s katero naj se priredi živinsko premovanje v Ribnici. Poročevalec Pirc opomni, da kmetijsko ministerstvo dovoljuje podpore le za velike regijonalne razstave, katere morajo obsezati več okrajev. Ker so pa nekateri okraji jako oddaljeni, in bi se živinorejci ne mogli udeleževati, prosil je centralni odbor že podpore, da se letos priredi živinska razstava v Bohinji. Za drugo leto prosil bode pri deželnem zboru, da se priredi v Ribnici živinska razstava za ta okraj in za kočevski. Predlog se potem vzprejme.

Podružnica Vipavska nasvetuje: Kmetijska družba naj dela na to, da dobijo živinorejci po znižani ceni toliko soli, kolikor je potrebuje posamezni živinorejec za živino svojo. Zastopnik podružnice Vipavske, g. Bajc, utemeljuje ta predlog obširno in jako stvarno.

Tajnik Pirc opomni, da so sicer o tej zadevi jako velike zavire, a on podpira predlog, češ, kdor trka temu se odpre. Vipavske podružnice predlog se vzprejme.

Vipavska podružnica nasvetuje nadalje, naj c. kr. kmetijska družba po c. kr. deželnem šolskem svetu deluje na to, da bi učitelji marljiveje delovali po šolskih vrtih, da bi ondi mogli dobivati posestniki cepičev žlahtnih dreves in ključev žlahtnih trt, da šolski vrti ne bodo samo zelniki in njive za turščico in krompir, kakor v okraji vipavskem. Poročevalec slika šolske vrte z malimi izjemami res jako žalostne.

(Konec prihodnjic.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 45. Poučite me, kako se seje seme gozdnih dreves? (P. S. v G. pri L.)

Odgovor: Na to vprašanje odgovarjamo obširneje v članku, ki ga nahajate v današnjem listu.

Vprašanje 46. Prosim pouka, kako rabiti goltno cev? (Fr. L. na Bl. na Štajerskem.)

Odgovor: O porabi goltno cevi, kakor sploh o zdravljenji napetice goveje in ovčje, priobčimo v prihodnjem listu daljši članek. Za današnjo številko ni bilo mogoče, ker še nismo dobili potrebnih naročenih podob.

Vprašanje 47. Pred dvema letoma dobil sem od kmetijske družbe pol mernika japonske ajde, katera se tod tako dobro obnaša, da jo hočejo imeti vsi kmetovalci. Ali jo kmetijska družba še prodaja, če ne, kje je je dobiti? (M. K. v Št. P.)

Odgovor: Japonske ajde kmetijska družba ne prodaja več, ker jo ima v ljubljanski okolici in na Gorenjskem i tako uže vsak kmetovalec. Na prodaj jo

ima v Ljubljani g. Peter Lasnik. Morda jo ima na ponudbo kedo izmed naših naročnikov? Prosimo naznanila. Na Gorenjskem imenujejo japonsko ajdo tudi „veliko sivo ajdo“.

Vprašanje 48. Ali se v resnici noče pasti goved na pašnikih, kjer se ob enem ovce pasejo? Ali smejo braniti gospodarji, ki imajo pravico do skupne paše, pašnjo ovac? (J. Ž. v C.)

Odgovor: Ni res, da bi se goved ne hotela pasti z ovcami vred. Res je pa, da ovce tako do tal odgrizajo travo, da za goved nič ne ostaje. Poleg tega potepta tla velika čreda ovac, ker vedno skup tiščijo. Zarad posameznih ovac pa goved ne popusti pašnje. Pri umno urejenem pasenju dajo pašnik popasti govedi in potem ovcam in konjem. Goved popase zgornjo t. j. večjo travo, ovce in konji pa nizko travo.

S tožbo ne bodete ničesar opravili, ker bode sodnik razsodil na podlagi večletne navade vašega okraja.

Vprašanje 49. Mladike lansko leto okulovanega drevja našel sem letos okrog in okrog prejedene, strte in poparjene. Po dolgem iskanju in opazovanju našel sem na mladiki majhno, črno živalco s svetlimi krili in z dolgim rilcem, ko je ravno objedala. S čim ali kako je mogoče tega škodljivca odpraviti? (Fr. F. v Egiditunelu na Štajerskem.)

Odgovor: Opazovani škodljivec je neki hroščec, ki ga imenujemo jabolčni rilčkar, latinski rhynchites bacchus. Le ako polovite ter pomorite hrošče, obvarovali se bode škoda. Loviti jih ni kaj težko. Odprt dežnik postavite narobe pod drevesce ter potresite nekoliko drevo. Hroščec pade v dežnik, kjer ga lahko ujamete. Meseca maja in junija morate to večkrat ponavljati.

Vprašanje 50. Kako ali s čim bi se dale odpraviti iz sten velike črne mravlje, ki so se šele pred kratkim vanje vgnezdile? (Fr. F. v E. na Štajerskem.)

Odgovor: Prav dobro sredstvo, s katerim bi mravlje pregnali, ni znano. Svetujejo vse luknje zamazati in stene pobeliti z apnom, kateremu je primešano vodo od kolokvintov. Tako vodo si naredite, ako kupite v lekarni kolokvintov ter jih kuhate na vodi. Priporočajo tudi nastaviti mravljam vado, t. j. kuhano kost, na kateri je še nekoliko mesa. Mravlje pridejo na meso, in kadar jih je dovolj, zažene se kost v krop, v katerem poginejo mravlje. Morda ve kedo izmed naročnikov lista kako dobro sredstvo proti mravljam v shrambah in sobah.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

59.

Črni gozd in njega velikani.

(Konec.)

Gorostasni ti mamutovci rastejo zadružno po dva ali trije vkup. Tamošnji izpirachi zlata zdeli so jim po-

sebnih imen. Tu rastejo „tri sestre“ iz enega korena; tu je „Herkulj“; tu stari „samec“, kateremu so viharji veje polomili. „Obitelj“ sestoji z „očeta in matere“, pa „dvajset in čvetero dece“. „Jahalnica“ leži povaljena na tleh; deblo tega gorostasa je otlo, in v to otolino more človek na konju 25 m/ daleč jahati. Tam rasteta „dvojčka“; tam „prijatelj“ in mnogi drugi. Največi gorostas, „oče gozda“, leži tudi na tleh. Deblo mu pri korenu meri v obsegu 36 m/, in dolgo je bilo do 150 m/. Znotraj je ta velikan izgorel. Skozi otolino stopaš kakor skozi presvodjen hodnik 60 m/ daleč, in izideš naposled pri eni grči.

Sprvega so grdo delali z mamutovci, zato jih je vzela ameriška vlada v svoje varstvo. Pozneje so našli še 8—9 takih mamutovih gajev, v katerih raste okolo 1200 mamutovcev, toraj se ni bati, da bi ti gorostasi kmalu zginili s površja zemlje.

M. A. Carlisle dal je na svetlo 1876. l. svoj potopis okolo zemlje. V tem spisu popisuje razno šilasto drevje, ki se je v gorostasni veličini v Kaliforniji razvilo. Iz zanimivega popisa naj ponudimo te-le črtice:

„Osem milj (angleških) od Whitesa, 3000' nad morjem, objel nas je rob veličastvenih borovih gozdov Sierre Nevadskih. Še osem milj pota smo naredili, pa smo bili v vencu visokih bregov, ki se spuščajo od srednjega grebena. Naše največe jele in borovi niso v primeri s tem drevjem nič drugega kot navadne preklje.

Čim dalje smo rili, tem večje drevje smo videli. Obstali smo na nekem kraju, na katerem je stalo dvanajst dreves, in vsako je bilo najmanj 60 m/ visoko. Štirje smo se morali za roke prijeti, da smo mogli drevo spodaj pri koreninah obseči. Najmnogobrojnější in najznamenitejši med temi oholimi drevesi so bili sladki bor, rumeni bor, pa Douglasova jela.

Borovi se odlikujejo vzlasti z ogromnostjo svojo, in jele še posebno tudi z veličanstveno nježnostjo in krasoto, v kateri jih nič na svetu ne nadkriljuje. Nekatere so bile visoke po 200', in s piramidalno svojo krošnjo, ki se pravilno v viš vzdiguje, podobne so kaki katedralki.

Vsak tak bor, vsaka taka jela je čvrsta, dovršena slika lepote in moči. Vsako deblo je ravno in okroglo, vsaka krošnja je sveža in močna, nobena se ne naslanja na soseda ali sosedo in ga ne duší. Kedar človek motri tako na gosto združena debela, zdi se mu, kakor da si je priroda sama postavila veličasten tempelj. Ti kralji in te kraljice med drevjem ne trpé ob podnožju svojem nobenega gostača, ki bi utegnil zakrivati njihovo lepoto ali zmanjševati njihovo veličanstvo. Nobena ovijalka se ne ovija okolo njihovega smelega debela, niti se oprijema visokih vej. Veje se začenjajo še le v višini 60—100'. Zemlja pod njimi je z večine suha, in redko kedaj je pokrita z nizkimi rastlinami.

Nekaj niže, kakor ravnokar omenjeni veličastni gozdi, v zatišnih jarkih, raste v obilici drugega drevja tudi teh vrst, razne jele in razni borovi. Najbolj podobni so jim sladki bor, rumeni bor, rudeča jela in gorostasna brina. Veličastveno to drevo ima nježno viseče igle, ter

se potegne do višine 200'. Tu se nahajajo tudi mlade balzamove jele z vodoravnimi vejami, ki so osute s prozirnimi kapljicami dišeče smole.

Drugega dne smo obiskali kraj Mariposa Grove. Ta kos zemlje ima skoro najgorostasnejše drevje v Kaliforniji. Vso pot smo se čudili krepkemu drevju, njegovi rasti in lepoti. Ali prišli smo do še večih gorostasov. Na prekrasni mirni gozdni čistini stali so pravi kralji vseh gozdov. Prvi hip je človek jako presenečen, ti velikani se mu zdé kot visoke zgradbe. Ti gorostasi se nazivajo mamutovci. Eno drevo je poginilo starosti in leži na tleh. To je „vrženi kralj“, in prav je, da so mu to imé zdeli. Ako bi zlezli na truplo tega velikana, bilo bi 20' od zemlje. Tam stoji drugo še popolnoma čvrsto drevo. Merili smo njegov obseg deset čevljev nad zemljo, ter namerili 66'. V višini 90' še le so se začele veje, in tu je imelo deblo obsega 36'. Ne daleč od njega stoji prej ko ne najlepše drevo med vsemi, to je „mati gozda“. Deblo mu ni tako veliko kakor pri poprejnem, ali ono ni poškodovano čisto nič od požara, ki je zapustil črnih sledov po večini drugih starcev. Na okolo stoji še do deset drugih dreves, divnih v veličini in krasoti, da-si ne dosejajo z rastjo svojo poprejnih treh gorostasov.

Ko smo pogledali še malo naprej, dobili smo do 20 novih mamutovcev, in vsak je imel najmanj do 40' obsega koj nad koreninami. Tri veličanstvena, posebno čvrsta drevesa nazivajo „tri gracije“. Dva druga gorostasa, uže plešasta starca, nazivajo „dvojčka“. Neko drugo drevo je zeló opalil ogenj, ki so ga bili pod njim zanetili tamošnji pristanovniki; pozneje se je zvalilo na tla. V tem gozdu stoji še 300—400 drugih mamutovcev, ali mladih je zeló malo, in človek bi sodil, da so taki gorostasi rastli le v poprejnih dobah.“

Na izhodnem obronku Sirre Nevade nahajajo se po nekaterih legah tudi še mamutovi gozdi, in to 5000 do 6000 čevljev nad morjem. Tudi tu rastejo prav taki velikani. Tudi po drugih krajih jih je dobiti sem in tje. Ali kakor je mamutovec gorostasno drevo, češarki njegovi so pa mali, nekaj debelejši so od navadnih orehov in seme imajo tanko kot papir.

Govor poslanca Šukljeja

27. aprila v državnem zboru.

Visoka zbornica! Z dvojnega stališča lahko govorimo pri tej točki. Ali v prvi vrsti stvarno presojujemo proračun in kritikujemo gospodarski načrt, kakor nam ga kažejo v budgetu dolge vrste števil, ali pa storimo, kakor prvi govornik (Carneri) v tej debati: pustimo namreč proračun lepo na stran in ga smatramo k večjemu le kot vnanji povod, da govorimo o političnem položaju.

Dovolite mi, gospôda, da s svojimi skromnimi močmi zvežem obe nasprotni si nalogi: presojevanje budgeta in političnega položaja.